ਆਗਰਾ ਡਿਓਸੇਸਨ ਟਰੱਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ

v.

ਅਨਿਲ ਡੇਵਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1722)

ਫਰਵਰੀ 19, 2020

[ਅਰੁਣ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਐਸ. ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.ਜੇ.)

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870: ਧਾਰਾ 7 (v-) – ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ
ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ- ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ - ਜਿਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ
ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹਤ
ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ
ਨਾਕਾਫੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ
ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਸੀ
ਨਾਕਾਫੀ - ਪੀੜਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ
ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ
ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ,
ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮੁਾਲੀਆ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ
ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (V-) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ -
ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲਣ ਲਈ
ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਨੇ ਅੱਗੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ
ਕੁਲੈਕਟਰ ਨਿਰਧਾਰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਹੈ
ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕੋਈ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਜਾਇਦਾਦ
ਦਾ ਸਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ: ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ
ਸੂਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ
- ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ [ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ]
.7 (v-)] ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (v), (v) ਜਾਂ (v) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ "ਮਾਰਕੀਟ
ਮੁੱਲ" ਦਾ ਸੰਕਲਪ - ਹੋਰ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਲਪ, ਨੂੰ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (v), (v) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ
ਇੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ (v) - ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ
ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ, ਇਸ ਲਈ, ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ.

ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ

1. ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਭਾਵ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ) ਨੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਦੋਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਮਾਨ ◌ਾ◌ਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਕੀ ਸੀ. ਹੁਣ, ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ. ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਪੂਰਵ-ਸਿਰਲੇਖ) ਇਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਸਾਧਨ, ਮੁੱਲ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, "ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਲ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ", "ਜੇ ਪੂਰਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ
ਸਾਧਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਉਹ ਰਕਮ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਮੁੱਲ
ਉਸ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ".
ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ" ਕੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਕਲਪਨਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਕਿ "ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ"
ਉਪ-ਧਾਰਾ (v), (v-) ਜਾਂ (v-) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 15] [959--]

2. ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ ਧਾਰਾ 7, ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ ਕਾਰਨ। ਧਾਰਾ 7 (v) () ਵਿੱਚ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ- () ਅਤੇ (): ਦੋਵੇਂ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ ਜ਼ਮੀਨਾਂ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ (ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ) 3000/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ,
ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਪੜਾਅ, ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਿ
ਸੂਟ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ [ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਅਨੁਸਾਰ] ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (v), (v) ਜਾਂ (v) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

"ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ" ਦਾ ਸੰਕਲਪ - ਹੋਰ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਲਪ, ਏ
ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (v), (v) ਜਾਂ (v) ਅਧੀਨ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਇਹ ਹਨ
ਇਸ ਲਈ, ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਹੈ
ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ, ਇੱਕ ਹੋਵੇਗਾ
ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 16-18) [959-; 960-, -]

ਸੁਹਿਰੀਦ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ। (2010) 12 ਐਸਸੀਸੀ 112: [2010] 3 ਐਸਸੀਆਰ 1121;
ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਭਾਰਦਵਾਜ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਪਾਲ ਅਤੇ ਏਐਨਆਰ, (2013) 1
ਐਸਸੀਸੀ 579: [2012] 10 ਐਸਸੀਆਰ 1125 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ.

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

[2010] 3 1121	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 12
[2012] 10 1125	'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 13

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1722
2020 ਵਿੱਚ।

ਨੈਨੀਤਾਲ ਵਿਖੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1758 ਵਿੱਚ 27.05.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਨਾਲ

2020 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1723.

ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨੀਲਕਾਂਤ ਨਾਇਕ, ਅਮਿਤ ਯਾਦਵ, ਬੀਡੀ ਦਾਸ, ਸ਼ਿਸ਼ਿਰ ਦੇਸ਼ਪਾਂਡੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ, ਸਰ. ਏਡੀਵੀ, ਐਮਐਸ ਪੱਲਵੀ ਲੰਗਰ, ਅਮਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ
ਮਹਿਤਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ ਵਕੀਲ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਰਵਿੰਦਰ ਭੱਟ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ। ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ,
ਆਖਰਕਾਰ ਅਪੀਲਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ") ਨੇ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਵੀਜ਼ਨ), ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ 08.03.2013 ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ (ਓ.ਐਸ. 24/2013) ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਚਾਓਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ-

ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1. ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਖਰੀਦਦਾਰ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਬਚਾਓਕਰਤਾ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੁਕੱਦਮਾ (ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 25/ 2013, ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਆਗਰਾ ਡਿਓਸੇਸਨ ਟਰੱਸਟ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਅਨਿਲ ਡੇਵਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਹੈ), ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ 08.03.2013 ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਦੋ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਖਰੀਦਦਾਰ ਦਾ ਪੱਖ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਰਾਹਤ ਸਥਾਈ ਲਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਸੀ

ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ/ਬਚਾਓਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦਾ ਹੁਕਮ
ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣਾ। ਬਚਾਓ ਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਸੀ
ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ।

ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ; ਦੋਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦੇ, ਨੰਬਰ 8 ਅਤੇ 10 ਇਹ ਸਨ (ਏ) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਘੱਟ ਸੀ ਅਤੇ (ਬੀ) ਕੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ।

4. ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 23.04.2016 ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਤੀਜੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ।
ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲੁਕਰਤਾ-ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰੁਤਾ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਦਵਾਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ
ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ। ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮਾਲੀਆ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਸੀ।
ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ,
1870.

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬਦਾਤਾ/ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ
ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਲੇਖਾ ਰੱਖੋ। ਇਹ
ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ (ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਇਹ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਨ. ਮਿਸ਼ਰਾ, ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿੱਥੇ ਹੈ
ਵਿਵਾਦ ਮਾਲੀਆ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਲੀਆ ਦਾ 30 ਗੁਣਾ ਸੀ। ਇਹ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਈ ਅਜਨਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦਾ 1/5 ਹਿੱਸਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ ਮਾਲੀਆ ਦਾ 30 ਗੁਣਾ. ਇਹ
ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਿੱਥੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਵਜੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 11,79,09,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 7,20,36,000/- ਰੁਪਏ
ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜੋ ਸਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਵਕੀਲ ਨੇ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਵਿਆਖਿਆ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਭਾਰਦਵਾਜ ਬਨਾਮ ਚੰਦਰ ਪਾਲ ਐਂਡ ਐਨਆਰ, (2013) 1 ਐਸਸੀਸੀ 579 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਹੈ
ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਹੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ
ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 11,79,09,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ 7,20,36,000/- ਰੁਪਏ ਕਰੋ,
ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਹੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੀ ਸਹੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਸੀ
ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹੇਠਾਂ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ
ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ।
ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਬਚਾਓਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ
ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਕਾਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ
ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਅਸਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਕੋਈ ਪੀੜਤ ਵਿਅਕਤੀ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ
ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰਕ ਦਿੱਤੇ:

"19. ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਉਹ ਢੁਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਿ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਉਹ ਢੁਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ
ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਉਦੇਸ਼

ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਫੀਸ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਐਕਟ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

7 (v-), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਤੀਹ ਗੁਣਾ ਭਾਵ 3,000/- ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ
3,000/- ਰੁਪਏ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ 1/5 'ਤੇ।

20. ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ?
11,00,00,000/- ਰੁਪਏ। ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਇੱਕ ਰਕਮ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

2,00,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ
ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਵਿਚਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ
ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਿਰੋਧੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਥਾਂ 'ਤੇ ਉਸਨੇ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।
1,00,000/- ਰੁਪਏ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵਰ.) ਕੋਲ ਰੱਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 3,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ
ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ
3,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਜੂਨੀਅਰ ਡਿਵੀ.) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੈ।

21. ਧਾਰਾ 15 ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜ਼ਾਬਤਾ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
ਇਸ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ. ਸੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 15 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇੱਥੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"15. ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। - ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਵੇਗਾ
ਇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 3,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁਕੱਦਮੇ
ਸਿਵਲ ਜੱਜ (ਸੀਨੀਅਰ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।
ਡੀ.ਵੀ.). ਜੇ ਇਹ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਨੁਸਾਰ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਕੀਟ
ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਸਹੀ ਢੰਗ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਾਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਹੀਂ ਹੈ. ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਜਾਂ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਪਾਰਟੀ ਮਾਰਕੀਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਸਰਕਲ
ਦਰ ਅਸਲ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਜਾਂ ਹੇਠਲੇ ਪਾਸੇ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਸਰਕਲ ਰੇਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ/ ਗਲਤ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਵਿਵਾਦਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ
ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ
ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਸਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਮੇਰਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ/
ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ
ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮਾਲੀਆ 3,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ
ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਹੀ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ 'ਤੇ ਐਡ ਵਲੋਰਾਮ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਗਲਤ ਹੈ
ਫੀਸ ਐਕਟ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਵ-ਪੁਰਖ-ਇਨ-

ਵਿਆਜ ਸਾਧਨ ਦੀ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ / ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਾਧਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ 1/5 ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ।

ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਮੈਂ ਇਸ ਦਾ ਹਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ 2013 ਦੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 24 ਅਤੇ 2015 ਦੇ ਓ.ਐਸ. 25 ਨੂੰ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਅਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ 11,79,09,000/- ਰੁਪਏ (2013 ਦੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 24 ਵਿੱਚ) ਅਤੇ 7,20,36,000/- ਰੁਪਏ (2013 ਦੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 25 ਵਿੱਚ) ਸਹੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਨਤੀਜਾ ਸਹੀ ਹੈ
ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 8 ਅਤੇ 9 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੋਧਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ 2013 ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੰਬਰ 24 ਨੂੰ 11,79,09,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 25 2013 ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਮੁੱਲ ਦੇਵੇਗਾ
ਕ੍ਰਮਵਾਰ 7,20,36,000/- ਰੁਪਏ, ਅਤੇ ਇਸ 'ਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਲ ਦੇ 1/5 'ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਰਾਹਤ 'ਬੀ' ਅਤੇ 'ਸੀ' ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬਾਕੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਗੇ, ਬਾਕੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੋਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇਗੀ
ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਾਲ।

ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਸਹੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ. ਯੂ.ਪੀ. ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"7. ਕੁਝ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ- ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਅੱਗੇ ਦੱਸੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਦੀ ਗਣਨਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ: -

ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਯੰਤਰਾਂ ਅਤੇ ਫਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਲਈ। (v-) ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਾਸਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਯੋਗ ਫਰਮਾਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ
ਇੱਕ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ, ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਧਨ ਜਿਸਦਾ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

(1) ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਪੂਰਵ-ਸਿਰਲੇਖ ਇੱਕ ਧਿਰ ਸੀ
ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ, ਅਤੇ

(2) ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਪੂਰਵ-ਮੁਖੀ ਸਿਰਲੇਖ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਸਾਧਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-

ਜੇ ਪੂਰਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਰਕਮ ਜਾਂ ਮੁੱਲ
ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ
ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਜਾਂ ਮੁੱਲ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹਿੱਸਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ.

ਵਿਆਖਿਆ - ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ 'ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ', ਮਾਰਕੀਟ-ਮੁੱਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ
ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਉਪ-ਧਾਰਾ (v), (v-) ਜਾਂ (v- ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-
ਬੀ) ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ.

ਆਸਾਨੀ ਲਈ- (v-) ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ – () ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਲਾਭ (ਇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ)
ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ;

ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਲਈ - (ਬੀ) ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ:

ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ - () ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਥਿਤ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਜਾਇਜ਼
ਹੈ;

ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ- () ਗੋਦ ਲੈਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ
ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੋ ਕਿ ਕਥਿਤ ਗੋਦ ਲੈਣਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ
ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ;

ਸੈਕਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਵੱਖ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਣਾ
8. - (ਈ) ਧਾਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ;

ਉਸ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ
ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਿੱਚ:

[ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ
ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਾਂ 200 ਰੁਪਏ, ਜੋ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ:
ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ
ਅਤੇ (ਬੀ), ਵਸੂਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਰਕਮ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ 500 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ 1. - ਜਦੋਂ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਕਿਸੇ ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ
ਮੁੱਲ

ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (v), (v-) ਜਾਂ (v-) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ।

ਵਿਆਖਿਆ 2 - ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ-

() ਧਾਰਾ (ਏ) ਅਤੇ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਹੈ
ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ, ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਦੋਵਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਹਨ
ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ;

() ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਤੇ (ਡੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੋੜਿਆ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ
ਕਥਿਤ ਗੋਦ ਲੈਣ ਦੁਆਰਾ; ਅਤੇ

() ਧਾਰਾ (ਈ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਜਾਇਦਾਦ ਜੋ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਣਦੀ ਹੈ;

ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸਮਝੀ ਜਾਵੇਗੀ
ਇਹ ਰਾਹਤ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੰਗੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ - (v-) ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ - () ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ;

ਵਿਆਹੁਤਾ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ - (ਬੀ) ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂ
ਵਿਆਹ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨਾ;

ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਲਈ - (ਸੀ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਾਬਾਲਗ ਦੀ ਕਸਟਡੀ ਜਾਂ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਉਸ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ
ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਰਕਮ ਇਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ
200 ਰੁਪਏ।

ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ - (v) ਜ਼ਮੀਨ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਜਾਂ ਬਾਗਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ-

ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ; ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਲ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-

ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ, ਅਤੇ

ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਫਾਰਮ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ
ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲੀਆ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ

ਮਾਲੀਆ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਦਸ ਗੁਣਾ
ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ;

ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ
ਸਾਲਾਨਾ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀ
ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ-

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਦਸ ਗੁਣਾ;

ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ
ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕੋਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਧ
ਮੁਨਾਫਾ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਦਬਦਬਾ-

ਅਜਿਹੇ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਔਸਤ ਦਾ ਵੀਹ ਗੁਣਾ; ਪਰ ਜਦੋਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਨਾਫਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ
ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਸਾਲਾਨਾ ਵੀਹ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਔਸਤ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਨਾਫਾ
ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਪਹਿਲਾਂ;

ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ
ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ (ਏ), (ਬੀ) ਜਾਂ (ਸੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ-

ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਜੋ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਪੰਦਰਾਂ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਲਕੀਅਤ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਕਿਰਾਇਆ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ;

ਜਿੱਥੇ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਬਾਗ਼ ਹੈ- ਵਿਆਖਿਆ।—ਸ਼ਬਦ "ਜਾਇਦਾਦ", ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ

ਹੈ,
ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜੋ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ
ਮਾਲਕ ਜਾਂ ਕਿਸਾਨ ਜਾਂ ਰਈਅਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਅਜਿਹੀ
ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ
ਮਾਲੀਆ;
ਉੱਤਮ ਮਲਕੀਅਤ ਅਤੇ ਘੱਟ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ
ਜ਼ਮੀਨ - (v-) ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ -

ਉੱਤਮ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਉਪ-ਮਲਕੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ-

ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਲ ਉੱਤਮ ਮਾਲਕ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ੁੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਦਰਾਂ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

ਹੇਠ ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਉਪ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ - ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ ਅੰਡਰ-10 ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ-
ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਉਪ-ਮਲਕੀਅਤ ਕਿਰਾਇਆ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਕਲੈਕਟਰ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (v) ਦੀ ਧਾਰਾ () ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਮਲਟੀਪਲ ਹੋਵੇਗਾ
ਦਸ।

ਵਿਆਖਿਆ - ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਈ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ-
ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਉਪ-ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ।

ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ - (v-) ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੈ-

(ਏ) ਇੱਕ ਸਥਾਈ ਕਾਰਜਕਾਲ- ਬਜ਼ੁਰਗ ਜਾਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਰ ਵਾਲਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ - ਦੁਆਰਾ
ਕਲੈਕਟਰ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਰਾਏ ਨੂੰ ਵੀਹ ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਹੈ;

ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਮਲਕੀਅਤ ਜਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ - ਗੁਣਾ ਕਰਕੇ
ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਦੋ ਕਿਰਾਏ ਦੁਆਰਾ
ਵਿਰੋਧੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ, ਅਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਰਾਏ ਦੁਆਰਾ;

() ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਿਰਾਏਦਾਰ - ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਰਾਏ ਦੁਆਰਾ।

ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (v) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ), (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਲਟੀਪਲ ਨੂੰ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, (ਬੀ) ਜਾਂ (ਸੀ) ਇਸ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਦਾ।

ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 24/2013 ਵਿੱਚ, ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਏ
ਅਤੇ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

"15. ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

ਰਾਹਤ "ਏ" ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।

ਰਾਹਤ "ਏ" ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ
ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 2,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਹਤ "ਏ" ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦਾ 30 ਗੁਣਾ, ਭਾਵ 3,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ 3,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ 1/5 ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਕੀ ਹੈ?
ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਾਹਤ "ਬੀ" ਲਈ - 5,00,000/- ਰੁਪਏ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਹਤ "ਸੀ" ਲਈ - 5,00,000/- ਰੁਪਏ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
2013 ਦੇ ਓ.ਐਸ. ਨੰਬਰ 25 ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

"15. ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -
ਰਾਹਤ "ਏ" ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ।

ਰਾਹਤ "ਏ" ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 1,00,00,000/- ਰੁਪਏ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ, ਰਾਹਤ "ਏ" ਦਾ ਮੁੱਲ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 30 ਗੁਣਾ ਹੈ
ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ, ਭਾਵ, 3,000/- ਰੁਪਏ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਕੋਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ
ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ 3,000/- ਰੁਪਏ ਦੀ 1/5 ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਹੈ
ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਾਹਤ "ਬੀ" ਲਈ - 5,00,000/- ਰੁਪਏ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਰਾਹਤ ਲਈ "" - 5,00,000/- ਰੁਪਏ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ
ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮੰਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰਾਹਤਾਂ ਇਹ ਸਨ:

ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਮਿਤੀ 08.03.2013 ਨੂੰ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 3 ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰ.

2013 ਦਾ 24) ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੈ;

ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਕਰਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੁਆਰਾ ਬਚਾਓ ਨੰਬਰ 3 (2013 ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 25) ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 08.03.2013 ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ;

ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ (ਦੋਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ) ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਫਰਮਾਨ; ਅਤੇ

(v) ਮੁਕੱਦਮਾ ਨੰਬਰ 3, ਉਸ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਤੱਕ (ਦੋਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ) ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਤਬਾਦਲਾ, ਅਲੱਗ ਕਰਨ ਜਾਂ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਥਾਈ ਹੁਕਮ ਦਾ ਫਰਮਾਨ।

12. ਸੁਹਿਰੀਦ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। (2010) 12 ਐਸਸੀਸੀ 112, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਦਾਅਵੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਇਹ ਸੀ
ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਨ
ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ "ਸਹਿਭਾਗੀ ਲਈ ਬੰਧਨਕਾਰੀ", ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਬਜ਼ੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਲਈ. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ), ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

"ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਹ
ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੰਮ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਉਸ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ
ਤਬਾਦਲੇ/ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਣਾ, ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ
ਦੋ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਉਦਾਹਰਣ ਦੁਆਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। , ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਜੇ , ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਹੈ
ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ

ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ/ਅਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ
ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ/ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਦੋਵੇਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਫਾਰਮ ਵੱਖਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਫੀਸ ਵੀ ਵੱਖਰੀ ਹੈ। ਜੇ , ਕੰਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਾ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ
ਦੱਸੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ 'ਤੇ ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ
ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਿੱਚ। ਜੇ , ਜੋ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੈ, ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ
ਅਤੇ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰੱਦ ਜਾਂ ਰੱਦ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਦੂਜੀ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 () ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ 19.50 ਰੁਪਏ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ , ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਕਰੀ

ਸੀ ਡੀਡ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਵੀ ਹੈ,
ਉਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v) (ਸੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਐਡ ਵੈਲੋਰਮ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਧਾਰਾ 7 (v) (ਸੀ) ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਨਾਲ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ
ਉਸ ਰਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੈ
ਪਲੇਟ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦੇ ਨਾਲ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫਰਮਾਨ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਹੈ, ਅਜਿਹਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ
ਧਾਰਾ 7 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਵੀ) ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਘੱਟ।

ਸ਼ੈਲੇਂਦਰ ਭਾਰਦਵਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ। ਚੰਦਰ ਪਾਲ ਅਤੇ ਏ.ਐਨ.ਆਰ. (ਸੁਪਰਾ), ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਕਿ ਕੀ ਇਹ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਿ ਵਸੀਅਤ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰੱਦ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (V-) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ. ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
ਸੋਧ ਐਕਟ (1938 ਦਾ ਐਕਟ 19) ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ()
ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ. ਸੋਧ ਐਕਟ (1938 ਦਾ ਐਕਟ 19) ਦੁਆਰਾ ਸੋਧੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ, 1870 ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

"ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ-2 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (3) ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾਤਮਕ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ
ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ-2 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 () ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਧਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਦੇ ਰਾਹਤ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾਕਾਰੀ ਫਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਰਾਹਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਹੈ

ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ/ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵਸੀਅਤ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 () ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਰਾਹਤ ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਨੁਸੂਚੀ-2 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ()

ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਅਤੇ ਯੂ.ਪੀ. ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਯੂ.ਪੀ. ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਧਨ ਲਈ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ/ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ

ਇਸ ਦਾ ਇੰਨਾ ਮੁੱਲ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵਸੀਲੇਦਾਰ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਯੂ.ਪੀ. ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ

ਮੁਕੱਦਮਾ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ/ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪੈਸੇ ਜਾਂ ਸਾਧਨ ਲਈ ਫਰਮਾਨ, ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ()

ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਯੂ.ਪੀ. ਸੋਧ ਐਕਟ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਲਾਗੂ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ. ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਯੂ.ਪੀ. ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸਾਂ ਦੀ ਗਣਨਾ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ

ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਦਾ। ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਹਿਰੀਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੇਸ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਕਿ:

"10. ਸਾਡਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੁਹਿਰੀਦ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਯੂ.ਪੀ. ਸੋਧ ਐਕਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ. ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੇਸ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 7 (v) () ਨਾਲ ਨਜਿੱਠ ਰਹੀ ਸੀ,

(v) ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚੀ- ਦੀ ਧਾਰਾ 17(), ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਸਥਿਤੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਉਹ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਹੈ।

ਯੂ.ਪੀ. ਸੋਧ ਐਕਟ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ
ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

11. ਮੁਦਈ, ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਵਿੱਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 30 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ,
ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ
ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ-2 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 () ਤਹਿਤ 200 ਰੁਪਏ ਦੀ ਫੀਸ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ
ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, "ਇਸ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ" ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ
ਕੇ। ਸੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਯੂ.ਪੀ. ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਐਕਟ ਦੀ 7 (v-) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ
ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਐਕਟ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚੀ-2 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 (3) ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ
ਫੀਸ; ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਭਾਵ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ) ਨੇ ਦੋਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਰੱਦ
ਕਰਨ ਦੇ ਫਰਮਾਨਾਂ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨੁਕਤਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਸਹੀ ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ
ਕੋਰਟ ਫੀਸ ਸੀ। ਹੁਣ, ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਈ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਵਰਗੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ
ਵਿੱਚ. ਸੈਕਸ਼ਨ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ
(v-), ਜੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ (ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਪੂਰਵ-ਸਿਰਲੇਖ) ਫ਼ਰਮਾਨ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਤਾਂ ਮੁੱਲ ਵਿਸ਼ਾ ਵਸਤੂ
ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ, "ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੁੱਲ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ", "ਜੇ
ਪੂਰਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ
ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ, ਉਹ ਰਕਮ ਜਿਸ ਵਾਸਤੇ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ
ਜਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਰਮਾਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ". ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ
ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ "ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਮੁੱਲ" ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਕਲਪਨਾਤਮਕ ਕਲਪਨਾ ਪੈਦਾ
ਕੀਤੀ ਕਿ "ਅਚੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ
ਉਪ-ਧਾਰਾ (v), (v-) ਜਾਂ (v-) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ
ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ/ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਸੀ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁੱਲ ਧਾਰਾ 7
ਦੀ ਧਾਰਾ (v) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ। ਧਾਰਾ 7 (v) () ਵਿੱਚ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਹਨ- ()
ਅਤੇ (ਅ): ਦੋਵੇਂ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੱਲ ਦਿੱਤਾ

ਇਸ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਨ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਦੱਸਦੇ ਹੋਏ, ਹਰੇਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਲ (ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ) 3000/- ਰੁਪਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਾਦਾ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨਾਲ ਜੋ ਗੱਲ ਭਾਰੀ ਸੀ ਉਹ ਇਹ ਤੱਥ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਅਦਾਲਤੀ ਫੀਸਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵੱਖਰੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਨ, ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਇਹ ਕਿ:

ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ/ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਮਾਲੀਆ 3,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ।

ਸਟੈਂਪ ਡਿਊਟੀ ਵਸੂਲਣ ਲਈ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਸਹੀ ਹੈ
ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ।

ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਲਈ ਕੋਈ ਮਜਬੂਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨਾ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਮਾਲੀਆ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਵੇਰਵੇ. ਇੱਕ ਵਾਰ
ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ [ਧਾਰਾ 7 (v-) ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ] ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (v), (v) ਜਾਂ (v) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਸੀ ਕਿ "ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ" ਦੀ ਧਾਰਨਾ - ਹੋਰ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸੰਕਲਪ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਲਈ ਹਵਾਲਾ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ
ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾਵਾਂ (v), (v) ਜਾਂ (v) ਅਧੀਨ ਮੁੱਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਢੰਗ
ਸੈਕਸ਼ਨ 7 (v-)। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਵਾਦਿਤ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਮਾਲੀਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਰਕੀਟ ਮੁੱਲ ਕੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਮੁੱਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਾਂ ਸਫਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ
ਲਾਗਤਾਂ 'ਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ.

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ: - ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ATTESTED BY ME
Mrs. VAISHALI A. RAMDHAN
M.Sc. LL.B.
ADVOCATE & NOTARY PUBLIC (Govt. of India)
Uran, Navi Mumbai
Regd. No. 10519
Parties are Responsible for
Contents of Documeni